

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Method) แบบมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest - Posttest Design) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานที่มีต่อการพัฒนาสัจการแห่งตนของพนักงานในโรงงาน

ประชากร

ประชากรที่ใช้นในการศึกษาครั้งนี้คือ พนักงานประจำใน บริษัท น้ำตาลท่ามะกา จำกัด อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งหมายถึงพนักงานผู้ที่ผ่านการทดลองงานและได้ปฏิบัติงานมาแล้วเป็นเวลาเกินกว่าหนึ่งปี และเป็นผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานมาก่อน จำนวน 242 คน

กลุ่มตัวอย่าง

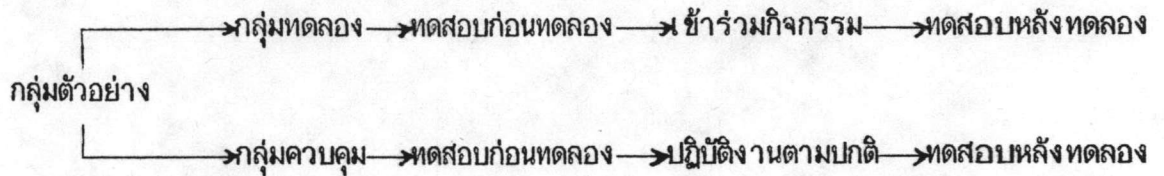
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้นในการศึกษาครั้งนี้ เป็นพนักงานประจำดังกล่าวที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุดตามระดับของลักษณะงาน อายุการทำงาน และระดับการศึกษา เพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 25 คน คือ

กลุ่มทดลอง เป็นพนักงานที่รับการฝึกอบรมและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานในการทดลองครั้งนี้

กลุ่มควบคุม เป็นพนักงานที่จะรับการฝึกอบรมและจะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานภายหลังจากการทดลองในงานวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นลงแล้ว

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบมีกลุ่มควบคุม โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสำรวจลักษณะแห่งตน ซึ่งผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงจาก The Inventory of Self - Actualizing Characteristics (ISAC) ของ แอนโทนี บาเนท (Anthony G Banet, Jr. 1976 : 67 - 77) ซึ่งเป็นแบบสำรวจที่สร้างขึ้นจากแนวความคิดของมาสโลว์ (Maslow 1970 : 153 - 174) ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคคลผู้บรรลุลักษณะแห่งตน 15 ด้านของมาสโลว์ จำนวน 75 ข้อ โดยแยกจำนวนข้อเป็นรายด้าน 15 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ซึ่งแอนโทนี บาเนท (Anthony G Banet, Jr. 1976 : 75 -77) ได้เสนอไว้ดังต่อไปนี้

1. รับรู้ความเป็นจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
(Efficient Reality Perception)
2. ยอมรับตนเอง ผู้อื่น และธรรมชาติ
(Acceptance of Self, Others, Human Nature)
3. แสดงออกได้อย่างเป็นอย่างเป็นธรรมชาติ
(Spontaneity, Simplicity, Naturalness)
4. มุ่งที่ปัญหา (Problem Centeredness)
5. มีความสันโดษและมีความเป็นส่วนตัว (Detachment and Privacy)
6. มีความเป็นตัวของตัวเอง
(Autonomy and Independence of Culture and Environments)

7. มีความเบิกกว้างต่อการรับประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต
(Freshness of Appreciation)
8. มีความสามารถในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งและกว้างไกล
(Capacity of Peak Experiences)
9. มีความสนใจในสังคม (Gemeinschaftsgefühl)
10. มีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น (Interpersonal Relations)
11. มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย (Democratic Character Structure)
12. มีมาตรฐานตามหลักจรรยา (Ethical Standards)
13. มีอารมณ์ขันที่ไม่สร้างความสะเทือนใจให้แก่ผู้อื่น
(Unhostile Sense of Humor)
14. มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness)
15. ไม่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรม (Resistance To Enculturation)

ผู้พัฒนาเครื่องมือฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมได้ใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ
เพื่อประเมินการพัฒนาตนเองตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ลักษณะของแบบสำรวจเป็นมาตราส่วน
ประเมินค่า (Rating Scale) มีวิธีการตอบโดยให้ผู้ตอบอ่านข้อความแต่ละข้อ เพื่อเลือก
ตอบด้วยวิธีการประมาณค่าตามมาตรวัด 5 ระดับ โดยตัดสินใจเลือกว่าระดับใดเป็นความถูกต้อง
ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในคุณลักษณะของผู้ตอบมากที่สุดเพื่อเลือกตอบว่า ไม่เลย บางครั้ง
บ่อย ๆ ส่วนใหญ่ มากที่สุด โดยการกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการในแต่ละข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสำรวจแต่ละข้อประกอบด้วยตัวเลือก 5 ลักษณะ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
ข้อความที่เป็นข้อความทางลบ เมื่อตอบว่า ไม่เลย บางครั้ง บ่อย ๆ ส่วนใหญ่
มากที่สุด ให้คะแนนเป็น +2, +1, 0, -1, -2 ในข้อต่อไปนี้ 9, 10, 18,
24, 31, 32, 49, 56, 58, 65, 68, 70

ข้อความที่เป็นข้อความทางบวก เมื่อตอบว่า ไม่เลย บางครั้ง บ่อย ๆ ส่วนใหญ่
มากที่สุด ให้คะแนนเป็น -2, -1, 0, +1, +2 ในข้ออื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมดจากข้อ
ที่มีข้อความเป็นลบ

ขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ

1. แปลและเรียบเรียงแบบสำรวจสัจการแห่งตนของแอนโทนี บาเน็ต (Anthony G. Banet, Jr 1976: 67-77) แล้วนำไปตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปริกษาตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน คือ

รองศาสตราจารย์ ดร. พรหมราย ทรัพย์ะประกา อาจารย์ประจำภาควิชา
จิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ ดร. จิน แบรี อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาครบทุกท่านแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากคำแนะนำและข้อเสนอนี้ต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขภาษาในแบบสำรวจจากฉบับเดิมตามความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบสำรวจนี้ไปทดลองใช้กับพนักงานใน บริษัท โรงงานน้ำตาลนิวกองไทย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่มีพนักงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาทดสอบค่าที (t-test) ของข้อกระทงรายชื่อ เพื่อหาข้อที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีคะแนนสูงและกลุ่มที่มีคะแนนต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยแบ่งคะแนนออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำอย่างละ 27 % ได้ข้อที่มีค่าที่ตั้งแต่ 1.96 ขึ้นไปจำนวน 66 ข้อ จึงได้นำข้อที่มีค่าที่ต่ำกว่า 1.96 จำนวน 9 ข้อ มาแปลร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปริกษาอีกครั้งหนึ่ง โดยแตกออกเป็น 3 ส่วนนภาษา โดยให้ความหมายคงเดิม แล้วนำข้อกระทงที่แตกส่วนภาษาใหม่ 27 ข้อรวมกับข้อกระทงเดิม 66 ข้อ เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 93 ข้อ ไปทดลองใช้อีกครั้งกับพนักงานใน บริษัท น้ำตาลบ้านโป่ง จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่มีพนักงานลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าที่ตั้งแต่ 1.96 ขึ้นไปจากข้อกระทงที่แตกส่วนภาษาใหม่ 27 ข้อ โดยเลือกเพียง 1 ข้อจากข้อกระทงที่มีความหมายเดียวกัน 3 ข้อ ได้ข้อที่เลือกมาใหม่ 9 ข้อ แล้วนำมา รวมกับข้อกระทงเดิม 66 ข้อ เพื่อให้ได้แบบสำรวจสัจการแห่งตนที่มีความหมายของข้อกระทงแต่ละข้อตรงกับต้นฉบับเดิม จึงได้แบบสำรวจสัจการแห่งตนฉบับเดิมฉบับเป็นจำนวนทั้งสิ้น 75 ข้อ

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจนี้ไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีวิเคราะห์ความคงที่ภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรครอนบาค อัลฟา (Cronbach Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 ผู้วิจัยจึงมั่นใจที่จะใช้แบบสำรวจในการวิจัยครั้งนี้

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานในโรงงานครั้งนี้ ได้ดำเนินการทดลองโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นก่อนการทดลอง

ประกาศรับพนักงานผู้สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผู้สมัครจาก ส่วนซ่อมบำรุง ส่วนขบวนการผลิต ส่วนต้นกำลัง และเสมียนพนักงาน แล้วจึงจัดแบ่งผู้สมัครออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง โดยให้พนักงานทั้งสองกลุ่มทำแบบสำรวจสังเกตตนเองในวันและเวลาเดียวกันเพื่อเป็นการทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test)

ขั้นดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองตามเงื่อนไขดังนี้

กลุ่มควบคุม พนักงานปฏิบัติงานในหน้าที่ไปตามปกติ

กลุ่มทดลอง พนักงานเข้ารับการฝึกอบรมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน โดยมีนางแดงต้อยเหมยกร วิทยากรกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานประจำกลุ่มบริษัทในเครือ ซึ่งมีวุฒิปริญญาตรีบัณฑิตและเป็นผู้ที่ได้ผ่านการอบรมและมีประสบการณ์ด้านกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานเป็นเวลา 4 ปี เป็นผู้ให้การฝึกอบรมเป็นเวลา 3 วัน โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตาราง ก แสดงรายการฝึกอบรมกิจกรรมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน

วัน \ เวลา	9.00 น. - 12.00 น.	13.30 น. - 16.30 น.
วันแรก	ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรม กลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน	เทคนิคการทำกิจกรรม กลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน
วันที่สอง	แบ่งกลุ่มและฝึกทำกิจกรรม กลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน	ฝึกทำกิจกรรม กลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน
วันที่สาม	ฝึกทำกิจกรรม กลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน	ฝึกรายงานผลการทำกิจกรรม กลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน

ภายหลังจากการฝึกอบรมกลุ่มทดลองได้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมในสภาพ
การปฏิบัติงานจริง ดังมีรายชื่อกลุ่มและกิจกรรมต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1. ชื่อ "กลุ่มพันเพ็ญ" มีสมาชิก 6 คน ทำกิจกรรมเรื่อง
เพิ่มประสิทธิภาพในการชักออก
- กลุ่มที่ 2. ชื่อ "กลุ่มมิตรมิตรทอง" มีสมาชิก 5 คน ทำกิจกรรมเรื่อง
ลดเวลาในการประกอบแป้งสุญญากาศ
- กลุ่มที่ 3. ชื่อ "กลุ่มสัมพันธ์" มีสมาชิก 6 คน ทำกิจกรรมเรื่อง
ลดค่าใช้จ่ายเพื่อเครื่องปั้นนากอ้อย
- กลุ่มที่ 4. ชื่อ "กลุ่มเพื่อชีวิต" มีสมาชิก 8 คน ทำกิจกรรมเรื่อง
เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บสิ่งของในหมวดอะไหล่

การดำเนินงานกิจกรรมของแต่ละกลุ่มใช้วิธีการประชุมแบบระดมสมองจากสมาชิกในกลุ่มมี
กำหนดการประชุมของแต่ละกลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยฯฯ

ขั้นตอนและเทคนิคที่ได้รับจากการฝึกอบรม สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ มีสมาชิกที่ขาดการประชุมน้อย ไม่มีผู้ขาดการประชุมมากกว่าครั้งละ 1 คน ในการประชุมทั้งหมดมีผู้ขาดการประชุม 1 ครั้ง เป็นจำนวน 5 คน สมาชิกอื่น ๆ นอกจากนั้นไม่มีผู้ขาดการประชุม ๑ ชั่วโมงในการทำกิจกรรม 24 สัปดาห์ ดังรายละเอียดในตาราง

ตาราง ข แสดงขั้นตอนในการทำกิจกรรม

เวลา (สัปดาห์ที่) กิจกรรม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4
ตั้งกลุ่ม กำหนดหัวข้อเรื่อง																								
สำรวจข้อมูลสภาพปัจจุบัน																								
วางแผน																								
แก้ปัญหา																								
ตรวจสอบผล																								
แก้ไขปรับปรุง ตั้งมาตรฐาน																								
เตรียมเสนอผลงาน																								

เพื่อให้การทดลองเป็นไปโดยสมบูรณ์ตามกระบวนการของ กิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน ได้มีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในด้านนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ประวิทย์

จางวิศาล จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มาให้การปรึกษาแก่กลุ่มทดลองในการ
ทำกิจกรรมให้ถูกต้องตามกระบวนการ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน ดังนี้

ครั้งที่ 1 ภายหลังจากที่แต่ละกลุ่มได้วางแผนแก้ปัญหาแล้ว

ครั้งที่ 2 ภายหลังจากที่แต่ละกลุ่มได้กำหนดมาตรฐานการทำงานแล้ว

หลังจากที่กลุ่มทดลองได้ทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้วจึงได้นำเสนอผลงานในที่ประชุมใหญ่

ขั้นหลังการทดลอง

ภายหลังจากที่กลุ่มทดลองได้เสนอผลงานเป็นเวลา 2 วัน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลัง
การทดลอง (Post-test) พนักงานทั้งสองกลุ่มในเวลาเดียวกัน โดยใช้แบบสำรวจผลการ
แห่งตนชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำ 2 ครั้ง คือ ก่อนการทดลอง 2 วันและภายหลังการ
ทดลอง 2 วัน ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยทำการเก็บข้อมูลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ในวันและเวลาเดียวกันทั้ง 2 ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบสำรวจผลการแห่งตน
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากการทดสอบก่อนการทดลอง แล้วทดสอบความแตกต่างของ
คะแนนด้วยวิธีการทดสอบที (t-test)

2. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบสำรวจผลการแห่งตน
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากการทดสอบหลังการทดลอง แล้วทดสอบความแตกต่างของ
คะแนนด้วยวิธีการทดสอบที (t-test)